

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRтни VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in sčane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV.

OBRтNIH ZDRUŽENJ IN OBRтNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi

se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 27. januarja 1933.

Štev. 2.

Zmaga je naša

V Sloveniji ostane skupna zbornica. — Ogromna večina obrtnih zadrug za skupno zbornico — Obrtni odsek soglasno za skupno zbornico. — Okrog 10.000 podpisov do danes za skupno zbornico.

Eno je sigurno, in to je, da ostane naša najvišja gospodarska predstavništva nedeljena in bomo imeli v Ljubljani zbornico z avtonomnim obrtnim odsekom. Slovensko obrtništvo je lahko ponosno na svojo zrelost, ker se je izreklo za skupno gospodarsko fronto, ki je v današnjih časih bolj kot kdaj potrebna. Avstrijsko obrtništvo in obrtništvo v bratski češkoslovaški državi se je že prej odločilo za skupne zbornice in je zadovoljno z njimi. Ako se je sedaj slovensko obrtništvo izreklo za skupne zbornice, je torej s tem jasno dokazano, da se po svoji izobrazbi in po svoji zrelosti lahko postavi v eno vrsto z obrtniki v tako naprednih državah kot je Avstrija in Čehoslovaška. Poleg obrtnege odseka in poleg ogromne večine zadrug, ki so se izrekle za skupno zbornico, smo do danes prejeli že okrog 10.000 podpisov na podlagi nabiralne akcije, ki se je začela šele po Božiču. Sicer je za vprašanje zbornice po zakonu veljavno edino to, kar je sklenil obrtni odsek in kar je sklenila večina obstoječih obrtnih zadrug, ki so se itak izrekle za skupno zbornico, toda na drugi strani pa to ogromno število 10.000 podpisov dokazuje, da je tudi moralna zmaga v vsakem oziru na naši strani. Deset tisoč podpisov: to je veliko preko polovice vseh obrtnikov v Sloveniji, kajti ako odštejemo vse one poklice, ki po novem obrtnem zakonu ne spadajo več med rokodelske obrti, in ako odštejemo take osebe, ki združujejo istočasno dva ali celo več obrti, potem znaša število obrtnikov v Sloveniji okrog dvajset tisoč. Do včerajšnjega dne vključno torej se je izrekla nad polovico večina posameznih slovenskih obrtnikov za skupno zbornico. Pobiranje pa še ni končano, ampak naši izkušeni zaupniki in prijatelji pobirajo podpise še naprej, tako da bo število naših vrlih obrtnikov, ki manifestirajo za skupno delo, še veličast-

nejše in še lepše. Zlasti naši podeželski obrtniki so se dali voditi od zdravega razuma in se v ogromni večini podpisali za skupno zbornico. In prav je tako! Saj vidimo, da v Zagrebu že začenjajo obžalovati svoj korak in mnogo jih je ravno med hrvatskimi obrtniki, ki si žele nazaj v skupno zbornico in ki to javno in brez strahu oznanjajo. In prav je tako, kajti predsednik beograjske ločne zbornice g. Stojanović je pokazal svoje karte, ko je v Sarajevu ob priliki ustanovitve tamkajšnje ločne obrtne zbornice izjavil, da se bo osnoval savez jugoslovenskih obrtniških zbornic v Beogradu. Take centrale mi ne potrebujemo, ker hočemo neposredno in neodvisno občeovati z državnimi oblastmi in tudi z vlado. Že v duhu zakonov o bankah upravah je, da si po svojih banovinah uredimo razmere tako, kakor nam najbolj ugaja in koristi. Naše obrtništvo je dokazalo, da hoče imeti v Sloveniji močno gospodarsko predstavništvo, to je skupno zbornico z avtonomnim obrtnim odsekom, v kateri se čuti vsak, pa tudi najmanjši obrtnik kot doma in je enakovreden vsakemu drugemu stanu.

V tem znamenju je zmaga skupna zbornica v Sloveniji, sedaj pa naj ločne zbornice z njo telamujejo v stvarnem delu za obrtništvo. Kdor bo boljše delal, tisti bo pa boljši. In če se bo dogajalo to, da bo naša skupna zbornica v enem letu dala za pospeševanje obrtništva v strokovnem oziru več kot posamezne ločne zbornice v desetih letih skupaj, potem bo prišel kmalu čas, ko bodo tudi po drugih banovinah priznali, kako razsodno je bilo slovensko obrtništvo, ker se je izreklo za skupne zbornice. In prav je tako! In v naši državi naj bo naš slovenski obrtnik vedno in v vsakem oziru vzgled vsemu obrtništvu v Jugoslaviji.

Zahvali se uvodoma za pozdrave, ki jih je naslovil g. predsednik in pozdravi sejo kot zastopnik Kraljevske banske uprave. Izraža globoko željo naj bi osnovani Okrožni odbor zastopal pri svojem širokopoteznem delu, ki ima le deloma iste smernice kot ste jih zastopali dose-danji ljubljanska in mariborska Zveza obrtnih zadrug, izključujoč vse tiste tendence, ki so se porodile kot kvarne v zadnjem času Zvezinega delovanja. Če se bodo organizacije pravilno zavedale važnosti in pomena Okrožnega odbora, bodo prepričane, da bo Okrožni odbor zanje prava blagodat, ker bo Okrožni odbor imel že s strani zahtev in podajanja informacij banski uprave in drugim upravnim oblastvom toliko posla, da bo ustvarjen s tem delom širok delokrog,

Pristou Filip

predsednik pripravljalnega okrožnega odbora obrtniških združenj v Ljubljani.

po drugi strani pa je po Okrožnem odboru ustvarjena najsilnejša vez z združenji. Vi gospodje, je nadaljeval gospod banski sekretar, kot najuglednejši predstavniki obrtnih edinic, pa boste dajali oblastvom svoja strokovnjaška mnenja in boste najboljši tolmač vseh teženj. Apeliram na Vas, da z vso vneto prepričano delo Zbornice za TOI, tiste Zbornice, ki je Vaša. Greh bi bilo delati v današnjih težkih časih tako, da bi vsak vozil v svojo smer. In če pregledamo splošen položaj, kakršen je, priznavam odkrito, da bi si javna uprava ne mogla biti na jasnem, če bi sama predobro ne poznala vseh teženj, ker prejema vsakovrstne predloge, ki si med seboj nasprotujejo. — Na nedavno izdano okrožno o pobijanju šušmarstva je prišla banska uprava po ugotovitvah sreskih načelstev do prepričanja, da bo treba temu zlu od pomoči še globlje. Nemalo šušmarjev je, ki so se kot vajenci izučili, pa niso dobili kot pomočniki zaposlitve, zato ta okolnost sili v ospredje vprašanje vajenske zaposlitve kot stalno akutno vprašanje, s katerim se bodo morala obrtniška združenja posebno pečati in bo tudi vprašanje pomočniške zaposlitve ena važnejših nalog Okrožnega odbora. Potrebna je, da se vajenstvo reducira na minimum, in da si mojstri ne pomagajo samo z vajenci. Dela vajenca ni istovetiti v pogledu kvalifikacije z delom pomočnika, in na žalost se dogaja pri nekaterih obratih celo, da se vodstvo odgovornih del prepušča vajencem. Tudi s stališča konkurenčne sposobnosti je to važno. To stanje, ki ni v skladu z obrtnopravnimi predpisi in je le na škodo solidnosti obrtovi, bo tudi reguliral ta okrožni odbor po nepristranosti zastop-

nikov obrtnih stanov. Tudi še veliko drugih predlogov je prejela v teku časa banska uprava. V pogledu zaštite čevljar-skega obrta je rešila banska uprava tako, da je prepovedala otvarjanje novih obratovalnic Bat'e. Računati pa je tudi z dejstvom, da je v dobi krize simpatija prebivalstva do konfekcijskega blaga in konfekcijskih izdelkov prevelika, dočim se ne zna ceniti kvaliteto ročnega izdelka in dela. To je svojevrstno vprašanje, ki se je že prav mnogokrat tretiralo, pa tirja pažnje tudi za naprej. Mizarstvo preživlja krizo, ki je sočasno povzročena s slabostmi lesnega trga. Mnogo je pri-tožb in treba bo najti od pomoči, da bo sigurnost v umetniško kvalitetnih izdelkih, kot so naši mizarski izdelki, ohranjena in možnost produkcije povečana. Tako bodo mogli priti mizarski obrtniki do primerne zaposlitve. Tudi v pogledu zaštite mesarjev je banska uprava uredila poostreno kontrolo mesogledništva, omejila pa je tudi neupravičeno klanje po deželi.

Slejkoprej bo banska uprava smatrala za važno, da boste oddajali svoja mnenja, to zato, ker Vas hoče nujno zaslišati, ko smatra važno za napredek splošne in skupne delavnosti; saj to spada v njeno gospodarsko področje. Za seboj imamo celo vrsto vprašanj, katerih nekatera so bila že zadovoljivo rešena, motriti moramo pa tudi najmanjša vprašanja s posebnim interesom in iz pogledov na splošno gospodarstvo — v interesu vseh slojev in vseh stanov. Zato naj Vas spoštovane članice odbora družita pri tem Vašem delu prijateljstvo in harmonija in da odstranujete vse pomisleke, ki ne bi bili združljivi z edino voljo. Želim največjega uspeha in napredka!

V imenu Zbornice TOI pa pozdravi sejo zbornični podpredsednik g. Josip Rebek in izvaja:

»Spoštovani gospodje! Dragi tovariši in prijatelji obrtniki! Iskreno vas pozdravljam kot podpredsednik Zbornice za TOI danes, ko stopa Pripravljalni okrožni odbor v Ljubljani k prvim početkom dela, ki ga je zasnoval zakonodajalec. Naše dosedanje delo v obrtniških organizacijah, ki so ga naše organizacije po starem obrtnem zakonu izvajale in izvedle, je narekovalo zakonodavcu, da nam tudi po novem zakonu da možnost ustanovitve najvišje obrtniške organizacije — Okrožnega odbora. Okrožni odbor ima v načelnih smernicah polje širokopoteznega dela in če se bo vaše delo združilo, kar iskreno želi, bo imelo velik in celoten uspeh. Novi obrtni zakon daje temu odboru nadzorovalno moč nad organizacijami in Okrožni odbor bo tista združevalna vez, ki bo sprejemala vse želje in težnje in jih bo oddajala za gospodarski napredek in dobrobit obrtništva. Ko se zahvaljuje za prijazne besede in pozdrave gospoda bana, me veseli, da stopamo z Orožnim odborom v novo ero naše obrtniške organizacije. Zagotavljam vso dobro in iskreno voljo v zavesti, da stoji za vami in ob vaši strani močna gospodarska ustanova kot je Zbornica za TOI in ki vam bo v vso pomoč. Zagotavljam vam pa tudi, da se bodo potom njenega popolnoma avtonomnega obrtnege odseka reševali vsi vaši predlogi in težnje. V tem zmislu vas najpristroneje pozdravljam in izražam veselje, da imamo v Okrožnem odboru zbrane najodličnejše predstavnike naših obrtniških organizacij. Naj bo z ljubeznijo posvečeno vaše delo in vam prineslo mnogo uspehov!«

Predsednik g. Pristou se zahvali obema predgovornikoma za njune pozdrave in stvarna izvajanja in ju prosi, da ostaneta Okrožnemu odboru naklonjena i v bodoče, da bo mogel uspešno vseliti svojo nalogo v korist obrtniškega napredka v dravski banovini.

Izpopolnitev

naše obrtniške organizacije

Prva seja pripravljalnega okrožnega odbora obrtniških organizacij v Ljubljani

V ponedeljek, dne 16. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne so se zbrali v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani k prvi seji pripravljalnega okrožnega odbora obrtniških združenj člani tega odbora s predsednikom g. Filipom Pristou na čelu. Kr. bansko upravo je zastopal banski sekretar g. Fran Šink, zbornica pa je delgirala podpredsednika zbornice in načelnika obrtnege odseka g. Josipa Rebeka in tajnika g. dr. Josipa Pretnerja.

Kmalu po 10. uri je otvoril sejo predsednik odbora g. Filip Pristou s tem-le nagovorom:

»Velepoštovani gospodje! Cenjeni tovariši obrtniki! Z uredbo ministra za trgovino in industrijo od 15. decembra 1932 je bil postavljen temelj o dolžnostih in in ustanavljanju Okrožnih odborov, katere predvideva novi obrtni zakon v smislu § 392. Kot imenovani predsednik Pripravljalnega okrožnega odbora v Ljubljani in v smislu te uredbe sem v sporazumu z ostalimi predsedniki okrožnih odborov v Dravski banovini sklical za danes prvo odborovo sejo. Prijetna mi

je dolžnost, da pozdravim zastopnika Kraljevske banske uprave g. banskega sekretarja Šinka, podpredsednika Zbornice za TOI g. Josipa Rebeka in tajnika dr. Josipa Pretnerja in Vas cenjene tovariše, predstavnike naših obrtniških organizacij in zastopnike obrtniških središč. Obrtniška organizacija stopa z delom Okrožnih odborov v novo fazo in prinaša na osnovi obrtnege zakona posredovalno vez, katera naj okrožuje naše obrtniške edince. Novosnivajoči se Okrožni odbor obrtniških združenj naj bi bil nadaljujoč faktor naše Zveze obrtnih zadrug, katere likvidacija se v teh dneh zaključuje. Razsodnost naših obrtniških združenj, preudarnost njenih uprav, naj popeljejo našo obrtniško organizacijo k svoji popolnosti in k delu za skupno gospodarsko blagodat Dravske banovine. Ko otvarjam prvo sejo Pripravljalnega okrožnega odbora v Ljubljani, konstatiram, da je na današnji seji navzočih 16 imenovanih članov, da sta dva izostala neopravičena in dva iz tehtnih razlogov zadržana.«

Besedo povzame banski sekretar gospod Šink:

Za tem so bila prečitana pravila Okrožnega odbora obrtniških združenj, ki so bila po obširni debati redigirana in sprejeta.

Kot tretja točka dnevnega reda je sledil referat o predvidenem obligatornem socijalnem zavarovanju mojstrov. Iz prijaznosti je podal obširno poročilo zbornični podpredsednik g. **Josip Rebek**. V skrbno sestavljenem referatu je podal osnovo za to zavarovanje, ki bi se v razvoju moralo sicer boriti s težkocami v priroč sedanjega gospodarskega položaja, vendar bo pa v bodočnosti in ob poboljšanju gospodarskih prilik prava blagodat za naše obrtništvo. Razvil je o tem vprašanju debato, ki je bila precej živahna, pa je rodila mnogo pogledov, ki bodo ob pravem času prav upoštevanja vredni.

Tudi pri poročilu o akciji proti šušmarstvu in šušmarjem se je vodila daljša razprava, ki so se je udeležili gg. Pristou, Perdan, Martinčič, Rebek, Ba-

tjel, Mandeljc in Segolin. Iz teh razgovorov je bilo povzeti, da ni obrtne stroke, ki bi ne bila ogrožena po šušmarjih.

G. predsednik je zagotovil navzoče gg. obrtnike, da smatra Okrožni odbor kot prvo in najvažnejšo nalogo, da z vsemi zakonitimi sredstvi popolnoma zatrti to zlo, ki ogroža eksistenco že itak obubožanega obrtništva.

Ko je bil še osvojen sklep za zahtevo po nujni decentralizaciji socijalnega zavarovanja (naš OUZD je aktiven za ca pol milijona dinarjev) in sta bila imenovana overovatelja zapisnika te seje gg. Batjel in Martinčič, je predsednik g. Pristou z izrazom zaupanja, zahvale za udeležbo in apлом za složno delo zaključil ob 15. uri sejo.

S to prvo sejo je bil poklican toliko pričakovani Okrožni odbor v življenje in želja nas vseh je, da bi uspešno vršil svojo visoko funkcijo za splošno korist in napredek obrtništva!

Za zaščito mesarskega obrta

Mesarski obrt je bil izpostavljen v zadnjih letih velikim težkotam, osobito zaradi preganjanja z ozirom na cene mesa. V tem pogledu se je l. 1928 ob sodelovanju zastopnikov oblastev, zbornice za TOI in mesarskih organizacij določil ključ za mesne cene, ki pa je bil l. 1930. razveljavljen. Vsem so še znani številni kazenski procesi v Mariboru in Ljubljani proti mesarjem, ki so bili obtoženi, da so prekoračili dopustne cene. Šele koncem leta 1932 se je stvar nekoliko pomirila, ne vemo pa me, za kako dolgo. Tu pa se je pojavila druga še večja nadloga za mesarskega obrtnika; to je klanje živine in prodaja mesa na drobno po deželi, po osebah brez obrtne pravice. Že pred tremi leti se je pričela sistematična borba mesarjev in njihovih organizacij kakor tudi bivše Zveze obrtnih zadrug in Zbornice za TOI proti nedopustnemu klanju na kmetih. Zalibog tedaj ni bilo uspeha. Ko je bil nato uveljavljen novi obrtni zakon, se je položaj izdatno poslabšal. Danes kolje na deželi vsevpriek, ne samo kmetovalec, temveč tudi ljudje, ki pripadajo drugim stanovom, celo penzionirani državni uslužbenci. Položaj je postal tako kritičen, da pri velikem številu mesarjev nastopa vprašanje, mar naj sploh še nadalje obratujejo, ali pa položijo svoje obrtne liste. Dočim se pokolje v okoliših mesarjev na stotine glav živine, zakolje on le nekaj glav. Mesarski pomočniki, pa tudi ljudje, ki so položili mesarski obrtni list, hodijo od kmeta do kmeta, se skrivajo za imenom kmetovalca ter koljejo po skednjih in drugih primernih skritih prostorih, mesa pa potem ne prodajajo samo doma, temveč ga nosijo na krošnjaški način od hiše do hiše in ponujajo v denar. To stanje je pa povsem navzdorno.

Sporazumno z mesarskimi organizacijami cele dravske banovine in Zbornico TOI je v četrtek 19. t. m. šla k g. banu delegacija predstavnikov mesarskih obrtnikov dravske banovine pod vodstvom člana Zbornice za TOI in načelnika mesarske zadruge v Novem mestu g. Fran Windischerja, ter izročila spomenico, ki jo priobčujemo. G. ban je sprejel spomenico ter je obljubil delegaciji, da bo odredil vse potrebno, da se zlorabe in prekomerno klanje živine po neupravičenih osebah omeji in zabrani. V ta namen je naročil navzočemu zborničnemu tajniku dr. J. Pretnarju, da predloži podrobnejše zbornično gradivo o tej stvari g. načelniku oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banski upravi, da bo potem banska uprava izdala na vsa podrejena oblastva primerna navodila.

Pričakovati je torej, da bo mesarskemu obrtniku v bodoče vsaj deloma pomagano v njegovi borbi proti neupravičenemu klanju živine, ki danes naravnost ugonablja mesarski stan.

Uvodoma citirana spomenica se glasi: **Št. 1171.**

Gospod ban!

Številne pritožbe mesarskih zadrug in mesarjev poedincev zaradi neopravičenega klanja živine po kmetih, ki preti osobito podeželskemu mesarju s popolno propastjo, daje podpisani zbornici ter podpisanim delegatom mesarskih organizacij dravske banovine povod, da se obračajo v skrajni sili do Vas, velespoštovani gospod ban, s prošnjo za nujno od pomoč. V ta namen se usojajo predložiti Vašemu blagorodju sledečo

spomenico:

Pred uveljavljanjem novega obrtnega zakona se je prepuščalo klanje po kmetih s strani kmetovalcev in prodaja mesa govedje živine in prašičev redoma le v sili, to je, če je žival tako zbolela ali se poškodovala, da bi imela poginuti, odnosno če je nastalo taklo pomanjkanje krme, da bi kmetu propala živina, če bi je ne zaklal. Oblastva so se v splošnem držala teh načel.

Novi obrtni zakon, ki je stopil v veljavo 9. marca 1932, pa vsebuje v § 1. pod točko 1. določbo, da ne spada pod zakon o obrtnih kmetijska in gozdna proizvodnja, kakor tudi njih postranska dela in njih postranska podjetja, če se v njih predelujejo lastni proizvodi v manjšem obsegu. Poudarek za to izjemo je torej na besedah **predelujejo**, dalje **lastni** proizvodi in kot tretji pogoj v **manjšem** obsegu.

To določilo so sreska načelstva v praksi glede klanja živine po kmetih interpretirala po pojasnili kr. banske uprave — kakor kaže okrožnica sreskega načelstva v Ljubljani z dne 16. avgusta 1932 O. Nr. 1667 vsem županištvom in orožniškim postajam, tako liberalno, da smatrajo danes kmetovalci pa tudi osebe, ki niso kmetovalci, a se bavijo postransko tudi s kmetovanjem, neomejeno klanje doma prirejene ali pa kupljene in nekoliko odrejene živine za svojo pravico.

Posledice, ki so zaradi tega nastale za mesarski obrtni stan, so nedogledne in pretijo ta obrt osobito na deželi skoro popolnoma uničiti, v mestih pa izredno osliniti. To dokazujejo samo nekateri statistični podatki za nekaj primerov, ki pa kažejo sliko položaja v celi banovini.

V dneh pred božičem leta 1931 so prodali mesarji P. J. in L. L. iz Vidma, A. J., A. P. in A. K. iz Velkih Lašč, R. L. in F. F. iz Sodražice 2250 kg mesa, v istem času leta 1932 pa samo 335 kg. Kmetijski posestniki v navedenih občinah so za božič 1932 zaklali 23 glav govedj, 4 koštrune ter prodali po vseh okrog 3000 kg mesa.

V srezu Ljubljana okolica je bilo leta 1932 zaklanih po kmetovalcih 718 glav, od teh v sili samo 26.

Še hujše so razmere v gorenjskih občinah in v številnih krajih bivše mariborske oblasti. Kolje vse vprek, tudi številni ljudje, ki ne pripadajo kmetickemu stanu. V tem pogledu ima Zbornica na razpolago številne konkretne primere, ki so bili po izjavah pritožbe naznanjeni tudi obrtnim oblastvom, ki pa z ozirom na preliberalno interpretacijo uvodoma omenjenega določila obrtnega zakona smatrajo tudi tako klanje za dopustno. Vsaj prvi gori navedena okrožnica sreskega načelstva za ljubljansko okolico, da »okolnost, da je kmetovalec obenem obrtnik, delavec ali slično, stvari ne izpreminja«.

V obrtnem zakonu imamo nadalje določilo § 9., odst. 2., da smejo rokodelske obrte izvrševati samo produktivne zadruge, katerih člani so samo obrtniki, izjemoma pa potrošne zadruge, četudi člani niso obrtniki, če jim to dovoli ban, če imajo poslovodjo s strokovno izobrazbo, če opravljajo dotična rokodelska dela smo za svoje člane.

Pravkar navedeno zakonsko določilo pa se ravno glede klanja živine po kmetovalcih odnosno kmetijskih zadrugah brezobzirno gaži. To nam kaže sledeči primer:

V Naklem na Gorenjskem, obstoja Zdruga mlekarja, ki se je začela pečati z mesarskim obrtom, to je klanjem

živine svojih članov in prodaje mesa na člane in nečlane že pred poldrugim letom. Klanje izvršuje pri zadrugi, ki nima nobenega obrtnega lista, neki C. Z., posestnik iz Kokrice, ki za mesarsko obrt ni usposobljen. V nakelski občini sta dva mesarja. Od teh je Janez Zupan iz Naklega popolnoma propadel in dejansko ne izvršuje več obrata zaradi konkurence gori omenjene zadruge, drugi mesar A. P. iz Podbrezji pa je iz istega razloga popolnoma uničen; ker je celo leto zaklal le nekaj glav živine, in je v nevarnosti, da mu prodajo posestvo in poženejo številno družino na cesto. To je le en primer, ki naj pokaže, kako brezupen je položaj mesarjev.

Dalje nam je navesti v zvezi s tem tudi primere špeharstva v mariborski okolici. Znana Vam je, velespoštovani gospod ban, pritožba zaradi Vnovčevalnice za živino v Prepoljah. Opozarjali smo na dejstvo, da že ta zadruga nabavlja živino od trgovcev v mestni klavnici, ne pa od kmeta. Sedaj se ustanavlja že druga podobna zadruga v Zlatoličju na Dravskem polju. Jasno je, da delovanje te zadruge ne bo drugačno, kakor pa je poslovanje prej navedene vnovčevalnice.

Smatramo, da je tako poslovanje proti interesom kmetijskega stanu v mariborskem okolišju, ker le v mali meri kupuje živino od tamošnjih kmetov, marveč se zalaga po večini z blagom iz krajev izven dravske banovine (Srem, Bosna) ter iz rok tamošnjih trgovcev z živino.

Splošno si usojamo glede klanja živine po kmetih pripomniti še, da je v nasprotju s higienskimi predpisi, osobito s predpisi zakona z dne 14. junija 1829, Uradni list št. 287, pravilnika o ogledu klavnih živali ter pravilnika o odpremljanju živali in živalskih surovin.

Posledice, ki nastajajo zaradi gori opisanega klanja živine po kmetih, pa ne bodo zdale usodno samo mesarskega obrtnega stanju, temveč tudi državi in osobito občine. Občine so že zaradi odprave davščin od alkoholnih pijač hudo udarjene v svojih proračunih. Velik del njihovih dohodkov odpade sedaj ravno na davke in davščine odnosno doklade, ki jih plačuje obrtnik. Omenjamo tudi razne klavniške, stojniške in druge pristojbine, ki jih plačujejo mesarji. Težko obremeni- tev je nosil že sedaj ravno mesarski obrtnik.

Ako se sedaj ubije mesarja z razpasenim neupravičenim klanjem živine po kmetih, bo za občine izpadel lep

Oni, ki jim je boj proti šušmarstvu samo na jeziku, v resnici pa sami šušmarijo

Pristašem ločenih zbornic in društvu jugoslovanskih obrtnikov je treba javno povedati, da se slovensko obrtništvo ne bo več dalo zapeljivati njihovim puhlim frazam in lepo donečim besedam. Ti gopspedje sicer govore in vpijejo proti šušmarstvu, a sedaj se je izkazalo, da jim je to samo na jeziku in da celo njihova organizacija sama šušmarji. Tako smo zadaj zvedeli na zborovanju gostilničarjev iz vse dravske banovine, da je društvo Jugoslovanskih obrtnikov, po družnica Celje, vzelo v najem gostilniške lokale v Celju, brez predpisanega obrtnega dovoljenja. Na ta način je organizacija pristave ločenih zbornic začela šušmariti in sedaj se vodi proti njej preiskava. Pristašem ločenih zbornic, ki sami šušmarijo, bodo zavedni slovenski obrtniki pokazali vrata.

Jubilej

Gospod Franc Žak, urar v Trbovljah je praznoval dne 26. januarja t. l. 60letno rojstvo. Dasi tudi njegova življenjska pot ni bila posuta z rožicami, marveč je imel tudi on veliko težkoč v boju za obstanek, vendar sme s ponosom zreti na uspehe svojega poštenega in plodonosnega obrtniškega delovanja. Agilnemu in dolgoletnemu članu združenja čestitamo k temu lepe- mu jubileju in mu želimo k mnogo let zdravja, sreče in zadovoljstva.

Združenje urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani.

del proračunskih dohodkov. Smatramo zato, da ni v javnem interesu, ako se pripuša klanje po kmetovalcih v takem obsegu, kakor se vrši sedaj.

Da se črva zakon in javni interesi ter da se obvaruje mesarska obrt pred propadom, se usojamo prositi Vas, velespoštovani gospod ban, da blagovoli- te odrediti:

1. Klanje živine na podlagi § 1. točke 1. obrtnega zakona, naj se pripuša samo osebam, katerih glavni poklic je kmetijstvo, tem pa le glede one živine, katero so sami priredili, ne pa nakupili in poredili; vse to le v manjšem obsegu, to je le v izrednih primerih in v določenem sorazmerju z velikostjo kmetije in števila živine.

2. Zadrugam, ki ne pripadajo konzumnim (potrošnim) naj se klanje živine in prodaja mesa sploh prepove. Med te zadruge spadajo tudi mlekar- ske in živinorejske zadruge, ki se po zakonu ne morejo smatrati za potrošne zadruge. V tem pogledu naj se strogo izvajajo določila § 99 o. z. Ustanovitve špeharske zadruge v Zlatoličju na Dravskem polju odnosno podelitev obrtne pravice za mesarski obrt tej zadrugi naj se odroče.

3. Dovoljenje za klanje živine in prodaja mesa na drobno za javno porabo naj izdajajo edino sreska načelstva, katerim je treba javiti zakol najkasneje 8 dni preje potom županstva, ki naj vodi strogo evidenco o teh zakolih.

4. Sreska načelstva naj imajo pravico, zabraniti neupravičene zakole, kršitve predpisov pa kaznovati.

5. Klanje se mora izvršiti na domu in se sme meso odprodajati le v čistih higienskih prostorih. Vsako nabiranje konzumentov in krošnjarenje s svežim mesom naj se strogo zabrani.

6. Pred klanjem mora ogledati živino živinozdravnik, ki naj izvrši tudi ogled na licu mesta.

V Ljubljani, dne 19. januarja 1933.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Podpredsednik: Josip Rebek l. r.

Tajnik: Ivan Mohorič l. r.

Za zadrugo mesarjev v Ljubljani, ljubljanski okolici, Kranju, Kamniku, Liti- ji, Novem mestu, Celju in za mariborski okoliš delegati:

Vindišer Josip, član Zbornice TOI l. r., Brecljnik Alojzij l. r., Dimnik Jakob l. r., Hafner Matej l. r., Pretnar Alojzij l. r., Podgoršek Ivan l. r., Borišek Josip l. r., Pernoser Anton l. r., Smolej Fran l. r.

Redni občni zbor zadruge mesarjev v Kranju

Strokovna zadruga mesarskih mojstrov za Gorenjsko v Kranju je imela v ponedeljek, dne 23. t. m. svoj redni občni zbor, ki mu je predsedoval načelnik g. Matej Hafnar iz Skofje Loke; navzočih pa je bilo okrog 60 članov, Zbornico za TOI je pa zastopal tajnik g. dr. Josip Pretnar. Med drugim se je na ob- nem zboru obravnavalo tudi kritično stanje mesarskega obrta, ki je nastalo osobito zaradi nedopustnega klanja po deželi in poseganja raznih mlekarških in drugih podobnih zadrug v mesarsko stroko, naravnost neznosno. To stanje je malodane skoro popolnoma uničilo eksistenco že mnogim mesarjem, utegne jo pa še ostalim. Zdrugi načelnik g. Matej Hafnar je podal obširno poročilo o ukrepih zadruge in Zbornice za TOI za zaščito obrtništva mesarske stroke in je poročal osobito o delegaciji pri g. banu. Debata v tej stvari je bila precej živahna ter so se je udeležili med drugimi gg. Ambrožič z Bleda, Jesih iz Skofje Loke, Liber iz Kranja, podnačelnik Belihar iz Tržiča, Zavrl iz Javornika, Kokalj iz Preddvora, Dežman z Jesenic ter Košmelj iz Železnikov. Sklenjeno je bilo, da se nemudoma zbero konkretni podatki o pritožbah in neopravičenem klanju in se te izroče potom zadrugi in zbornici kr. banski upravi. Čim izide banska odredba proti neopravičenemu klanju, bodo zadruga in članstvo kar najenergičnejše nastopili proti šušmarstvu v mesarski stroki. Razgovor je bil tudi o davkih, predpisih obrtnega zakona in drugih aktualnih vprašanjih. Lepo uspeli občni zbor je bil zaključen po skoro triurnem zborovanju potem, ko so se izvršile še poprej volitve odbora. Razen nekaterih izpre- memb je ostal odbor prejšnji z g. Hafnarjem na čelu.

Ste že poravnali naročnino?

Na skoro svidenje!

Polemika, katera je v zadnjih mesecih že mnogokrat prekoračila mejo dostojnosti in katero vodi Pičmanov list, ki stremi za samostojno obrtniško zbornico, bi lahko imela najlepši epilog v besedah starih sivolasih obrtnikov, dolgoletnih borcev za obrtniške pravice, ko so se na zadnji skupni seji TOI komore v Zagrebu poslavljali od dosedanjih skupnih sodelavcev pred ustanovitvijo samostojne Obrtne zbornice. Odhajajoč iz skupne zbornice so namreč vzklikali: »Do skorog vidjenja!« Tako so se poslovili možje, ki so se v dolgi vrsti let prepričali o veliki poštenosti skupne zbornice za obrtništvo, kateremu je bilo sorazmerno posvečeno več pozornosti, nego trgovcem in industrijem, kar pa je sicer tudi razumljivo, ako vzamemo v obzir vse težave, s katerimi se bori obrtnik kot mali človek proti demarso in organizacijsko močnejšim od sebe.

Ta želja za skorim svidenjem je vsebovala žalost vsled ločitve in up, da bodo skoro zopet nastopili časi, ko bodo vsi uvideli, da je obrtništvo zajamčena uspešna bodočnost le v skupnem zborničnem delu s trgovci in industrijo. Ni se tak slučaj zgodil le v Zagrebu, nego tudi v drugih mestih, povsod brez razlike pa smo opazili mnogo treznih in izkušenih obrtnikov, odličnih poznavalcev razmer, ki so obžalovali, da se je dosedanje dolgoletno skupno delo razbilo.

Zgodovina življenja nas uči, da je skupnost močnejša od posameznosti. Vsi proizvozniki brez strokovne razlike od najpreprostejšega kmetovalca do najmočnejšega industrijskega so že davno občutili potrebo po skupnem delu in so se zato zbirali okrog ustvarjenih ustanov, katerih cilj je zaščita njihovih interesov. Zgodovina življenja je tudi dokazala, da so strnjeni proizvozniki svoje cilje vedno tudi dosegli. Čim več jih je bilo povezanih v skupnem delu, tem večji so bili uspehi.

V našem narodu so zadnje mesece vstali možje, ki so v silnih skrbah za dobrobit obrtništva. Ta skrb pa ni

iskrena, ta skrb ni poštena in ta skrb nima dobrih namenov, ker ji je cilj cepiti delavne moči, narediti razdor v dosedanjem skupnem delu in prekiniti stike z ustanovo, katera je največ žrtvovala napredku našega obrtništva, kakor je to vedno ob vsaki priložnosti storila TOI zbornica v Ljubljani.

Vsak trezen in razsoden obrtnik, ki se ne da preslepiti s puhlimi obljubami razdiralcev, ve, da naša skupna zbornica nima in ne more imeti od obrtništva dohodkov in dobička, nego da je njeno delo le idealno, popolnoma nesebično, edino v korist našega malega poštenega človeka, ki se s svojo obrtjo bori za življenje in obstanek. Ako bi seštel obrtniške doprinose skupni zbornici in ugotovili zbornične izdatke za obrtništvo, bi se nedvomno pokazal primanjkljaj. Vendar pa tega do danes še nihče ni izrek, niti bi mi to danes storili, pač pa navajamo to le kot golo dejstvo in ne pobitno resnico, kateri nihče ne more ugovarjati. Ostane torej le še vprašanje, kakšen cilj naj bi imela zbornica, da se bori za še nadaljnjo skupnost trgovcev, obrtnikov in industrije.

V zborničnem vodstvu so možje, katerih dolga življenjska doba je dokazala njihovo neomajno poštenje in v kateri jim je dala najbogatejšo izkušnjo. Oni vedo, kaj pomeni v sedanjih najtežjih časih prepustiti obrtnika samemu sebi, oni v svojem plemenitem delu žele še dalje koristiti in povzdigniti našega malega obrtnika in le zaradi tega se pojavlja njihovo nasprotovanje ločitvi. Obrtniški predstavniki so in njihova sveta dolžnost je pošteno in nesebično delo za obrtništvo, pa le to odgovorno zaupano jim delo vrše po svoji najboljši vesti brez vsakih koristi.

Niso potrebni nikaki dokazi, niti ustvarjanje neustvarljivega, še manj klevete, s katerimi se služijo nasprotniki, niti prazne, neizpolnjive obljube, ker je pošteno delo dokazalo, komu sme naš obrtnik zaupati. Delo in vest pa sta bila vedno najmerodajnejša presojevalca.

stalež oskrbovanih bolnikov OUZD zmanjšal za 757 oseb ali 30%. (20% pade na manjši stalež zavarovancev in 10% pa na skrajšanje bolno podporne dobe in rigoroznejše zdravniško službo). Pade odstotek bolnikov za 0.32% ne pomeni torej izboljšanja zdravstvene stanja zavarovanih delavcev.

Vsi gornji podatki bazirajo na supoziciji, da je bilo leto 1930 v gospodarskem pogledu normalno. V resnici se je pa začela kriza že v sredini leta 1930, akoravno z relativno slabo vehemenco. Ako pa upoštevamo povrh te okolnosti še dejstvo, da bi v slučaju, če do krize ne bi prišlo, članstvo OUZD napredovalo letno za ca. 6000 delavcev, v 2 letih torej za 12.000 delavcev, potem moramo gornje številke še neprimerno povečati. Z naraščanjem števila zavarovancev je napredovala namreč tudi povprečna zavarovana mezda letno za ca. 5 odstotkov.

Analogne podatke za SUZOR dobimo približno, če gornje številke pomnožimo s 7; za vse ostale panoge našega gospodarstva pa moramo transformirati gornje številke z ozirom na število odgovarjajočega produktivnega delavstva.

Statistika OUZD v Ljubljani je torej brez dvoma najbolj objektivno in najbolj precizno ugotovila veličino gospodarske krize, saj se je tudi njena napoved glede 2.5 letnega trajanja krize v polni meri uresničila. Čutimo, da je že vsepovsod v našem gospodarskem življenju nastopila tako zvana faza »zastoj« mesto faze »progresivnega padanja«, katerega imenujemo v konjunkturnem valovanju gospodarstva »krizo«.

Miroslav Urbas pri Abrahamu

Osební kult je nam Slovencem posebno pri srcu. Prav radi slavimo razne jubileje, zlasti one naših dobrih znancev in tovarišev, kar je le dokaz, da v prijateljskem razpoloženju spremljamo vse njihovo delo in menimo njihovega življenja. Pripadniki obrtnega stanu pa se posebno veselimo življenjskih dogodkov onih naših tovarišev, ki delujejo v naših obrtniških organizacijah s svojim idealnim delom in izkustvi, zlasti pa še, če zavzamemo ti tudi v našem javnem in gospodarskem življenju odlična mesta. To je nam v spomin, zakaj po njih je obrtniški stan uveljavljen v življenju in njihovo delo izpričuje, da se more tudi obrtniški stan ponašati s sposobnimi pripadniki. Zato nam je petdeseti življenjski jubilej našega dobrega tovariša obrtniškega sodelavca in javnega ter gospodarskega delavca, mesarja in prekajevalca g. Miroslava Urbasa prav dragocen jubilej. Kakor je skromen in tih, tako tiho bi skoro šel mimo nas njegov jubilej, da bi ga prezeli, če ne bi dohiteli na poti Abrahama, ki je počasneje od slavljenca in nam je na uho zaupal, da sta se srečala pri mejniku dveh življenjskih dob.

Spoštovani jubilar se je rodil 15. januarja 1883. kot sin utemeljiteljev tuje preko naših meja staroznanega obrta. Prekajevalski obrt Urbasov, ki slovi po specialnem izdelovanju kranjskih klobas (Urbasove kranjske klobase izvažajo v Avstrijo, na Koroško, Italijo in pozna jih vsa Dalmacija) datira nazaj v leto 1823. L. 1914 ga je prišel voditi samostojno, l. 1923 ga je pa popolnoma prevzel po svoji materi, znatno izpopolnil in pomnožil poslovne veze. Kot marljiv in sposoben človek je našel še vedno časa, da se je posvetil tudi javnemu življenju, da s

tem svojim udejstvovanjem doprinese svoj obulus v korist splošnosti. L. 1928 je bil izvoljen kot občinski svetnik v zastop mesta Ljubljane, kjer se uveljavlja v raznih gospodarskih odsekih, naše gospodarske ustanove pa so ga kot gospodarskega praktikusa tudi postavile na vodilna mesta. Tako je bil član poslovnega in upravnega odbora Znanstvene banke — podružnice v Ljubljani do razrešitve funkcije (ta slučaj je našim obrtniškim krogom dobro znan in je le obžalovanja vredno, če se je iz uprave našega zavoda izrnilo spodobnega človeka), je član uprave in ravnateljstva Mestne hranilnice ljubljanske in predsednik Kuratorija Mestne zastavljavnice. Njegovo zlato srce, ki mu je marekovalo tudi ljubezen in skrb do siromašne in zapuščene mladine, ga je privedlo ob ustanovitvi v »Društvo skrb za mladino«, ki se je pred 10. leti ustanovilo. Takoj je bil imenovan za predsednika za prvo funkcijsko dobo treh let, pred dvema letoma pa je bil zopet voljen v isti lastnosti. Kot vedno napreden in nacionalen delavec se udejstvuje tudi v naših nacionalnih društvih; je član župne uprave Sokola K. J. in član uprave Sokola I., pri katerem vrši tudi funkcijo predsednika socialnega odseka, dalje je podpredsednik Ciril Metodove družbe podružnice Sv. Peter-Moste in podpredsednik okrajne organizacije JRKD za kolodvorski okraj v Ljubljani.

Veliko pa je slavljencevo delo tudi v naših obrtniških organizacijah. Že več let je odbornik obrtniškega društva in član konzorcija našega lista, v zadnjem času pa je bil imenovan tudi za člana pripravljalnega okrožnega odbora. Kdor ve, kako nehalno je delo v organizacijah, le ta bo znal ceniti vztrajnost, ki jo dvigata idealizem in želja koristiti splošnosti. Mi, njegovi ožji sodelavci, znamo preceniti njegove zasluge za podvig naših organizacij in zato nas ob njegovem jubileju spremlja le ena želja, da bi ga nam tisoča naklonila še dolgo let v naši sredi in da učaka visoko in pozno jesen svojega življenja. Na mnoga leta!

Položaj in zahteve krojaškega obrtnika

Malokatera stroka živi tako težko življenje, kakor naša krojaška stroka. Je ena najštevilnejših strok, saj ima v dravski banovini okrog 3000 pripadnikov, je pa obenem tudi ena gospodarsko najbolj šibkih, ki še posebno težko občuti težka davčna bremena in socialne dajatve, a osobito težko še šušmarsko nadlogo. Krojaški mojster in krojačica živita naravnost od rok v usta. Gospodarska kriza ne prizanaša tudi ne krojaški stroki, a položaj je tem obupnejši, ker je ta stroka odvisna od takih odjemalcev, ki mnogo naročajo, delajo velike sitnosti in težave, plačujejo pa le malo in neredno. Malokatera stroka bi imela toliko povoda sestaviti črno knjigo slabih plačnikov, kakor krojaška. Še bolj črna in debela pa bi bila knjiga, v katero bi bili vpisani krojaški šušmarji, katerih je danes skoro več, kakor upravičenih krojačev in šivilj.

Krojači in šivilje se pridružujejo pri tožbam in predlogom, ki jih stavijo tudi druge stroke glede važnih gospodarskih vprašanj. Se posebno pa želi krojaška stroka opozorjati na veliko pogoško, ki jo je storil novi obrtni zakon, ki nima več določila, da prodajalci oblek, ki nimajo krojaškega obrtnega lista, ne smejo jemati mere in prevzemati naročil. Krojaško obrtništvo v Sloveniji je imelo preje tako določilo in zaščito v obrtnem redu, obžalujemo, da obrtništvo iz drugih pokrajin države, ki takega določila in zaščite ni poznalo, ni smatralo za potrebno, da bi nastopalo solidarno z nami in da bi tako prišla ta zaščitna določba v novi obrtni zakon.

Krojaški obrtniki dravske banovine zato energično zahtevajo, da se poleg energičnejšega preganjanja šušmarstva in olajšanja davčnih bremen čim prej izvede tudi izprememba in dopolnitev obrtnega zakona v tej smeri, da se uvede zaščita krojaške stroke s prepovedjo jemanja mere in prevzemanja popravil po trgovcih s konfekcijo.

Nadalje zahtevamo, da se interpretira obrtni zakon tako, da sme krojaški obrtnik nabirati naročila za delo pri privatnih strankah z jemanjem mere, kakor je bilo to dovoljeno po dosedanjih običajih in obrtnih predpisih.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Bilanca gospodarske krize

Pri OUZD v Ljubljani so zavarovani, kakor znano, načelno samo obrtni in industrijski delavci dravske banovine brez rudarjev (ki imajo Bratovske skladišnice), brez železničarjev (ki imajo Humanitarni fond), brez poljedelskih delavcev (ki v glavnem nimajo socialnega zavarovanja), brez privatnih uradnikov (ki imajo Trgovsko bolniško in

podporno društvo) in končno brez državnih in javnih uradnikov (ki imajo lastne zavarovalne fondе). Statistika OUZD, katero v naslednjem navajamo, se nanaša torej samo na našo obrt in industrijo. Veličino gospodarske krize prikazuje sledeča tabela o številu zavarovancev, njihovih plačah itd.

	Padec napram letu		
	leta 1932	1931	1930
Povprečnina			
Članov	77.653	14.195	20.035
Povprečna dnevna zav. mezda v dinarjih	24.38	1.83	2.07
Celokupna dnevna zav. mezda v tisočih dinarjev	1.893	514	691
Bolnikov	1.734	525	757
Odstotek bolnikov	2.23%	0.23%	0.32%

Zmanjšanje števila zavarovanih delavcev za 20.035 odgovarja povečanju totalne brezposelnosti za več kot 20%. Vsaki peti delavec je torej totalno brezposeln. Kako velika je parcielna brezposelnost (krajšanje delavnega časa, prisilno praznovanje itd.) iz statistike OUZD ni razvidno, vendar jo moramo ceniti približno tako visoko kot totalno, ako ne višje.

Vsled totalne brezposelnosti smo izgubili v dveh letih gospodarske krize nad

12.000.000 delavnih dni

ali 40.000 let po 300 delavnih dni. Število moških totalno brezposelnih (brez prirodnega prirastka prebivalstva) znaša 16.543, ženskih pa samo 3492. Na eno reducirano (= totalno brezposelno) žensko odpade povprečno skoraj 5 moških redukcij. Vzrok je cenejša delavna moč ženske, dasiravno moški, ki so pretežno družinski očetje, redukcije težje občutijo.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, katera odgovarja približno faktičnemu dnevnemu zaslužku povprečnega delavca, je padla v dveh letih gospodarske krize pri:

moških za Din 1.78, v odstotkih za 6.05%;
ženskah za Din 1.60, v odstotkih za 7.86%;
skupaj za Din 2.07, v odstotkih za 7.83%.

Faktičen padec povprečnega delavskega zaslužka je v relativnem pogledu zaradi nepravilnega prijavljanja od nekaterih delodajalcev še nekoliko večji. Ceniti ga moramo najmanj z 10%.

Zanimiva je ugotovitev, da je relativni padec povprečno zavarovane mezde pri ženskih delavcih skoraj za tretjino večji nego pri moških. Značilno obeležje gospodarske krize je torej dejstvo, da so podjetniki v prvi vrsti odpuščali moške delavce in ženskim delavcem pa v prvi vrsti krajšali plače.

Celokupna dnevna zavarovana mezda, katera odgovarja približno faktičnemu enodnevniemu zaslužku vseh delavcev, zavarovanih pri OUZD, je padla v dveh letih za okroglo Din 691.000. To pomeni, da je zavarovano delavstvo izgubilo v dveh letih gospodarske krize na zaslužku skoraj

pol milijarde dinarjev.

Celokupna zavarovana mezda služi tudi kot osnova za odmero prispevkov socialnega zavarovanja. Sami bolniški prispevki OUZD bi pri nespremenjenem tarifu 6% padli tekom dveh let za ca. Din 26.000.000. Zaradi povišanja prispevnega tarifa od 6% na 6.5% s 1. decembrom 1931 znaša izguba na bolniških prispevkih OUZD okroglo

Din 23.000.000.

Prispevki za nezgodno zavarovanje so padli v dveh letih gospodarske krize približno za

Din 6.500.000

Vsled tako velikega zmanjšanja dohodkov je bilo naše socialno zavarovanje prisiljeno povrh povišanja tarifov izvesti tudi skrajšanje bolno podporne dobe pri obolenjih od 52 tednov na 26 tednov in pri porodniških slučajih pa od maksimalnih štirih mesecev na maksimalnih 12 tednov. Tako se je dnevni

Kaj je novega?

Borze

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2301.51 — 2312.87, Berlin 1360.41 — 1371.21, Bruselj 795.24 — 799.18, Curih 1108.35 — 1113.85, London 194.14 — 195.74, Newyork ček 5705.47 — 5733.73, Pariz 223.52 — 224.64, Praga 169.45 do 170.31, Trst 292.35 — 294.75.

Zagreb. Amsterdam 2301.51 — 2312.87, Berlin 1360.41 — 1371.21, Bruselj 795.24 do 799.17, London 194.14 — 195.74, Milan 294.35 do 294.75, Newyork kabel 5727.47 — 5755.73 ček 5705.47 — 5733.73, Pariz 223.52 — 224.64, Praga 169.45 — 170.31, Curih 1108.35 do 1113.85.

Izdelovanje Nap-kože v Jugoslaviji. Karlovška kožanja Bleih in Abraham sta pričela v Zemunu izdelovati skupno z Avraimom Krstičem, lastnikom tovarne »Denma« Nap-kožo.

Dolgovi naših hotelov. Dolgovi 133 naših hotelov v Primorju znašajo po podatkih Jadranske hotelske zveze 73,9 milijonov Din, dočim so hoteli z vsem svojim inventarjem vredni 147,9 milijonov Din.

Mešani bencin. Od 15. januarja dalje se sme prodajati samo mešani bencin, do 15. februarja pa se mora porabiti ves čist bencin, ki je namenjen za pogon motorjev.

Oprostitev kmečkih mlinov od davka na poslovni promet. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal tole pojasnilo: Osebe, ki meljejo na mlec in se smatrajo za kmečke, se oproste skupnega davka na poslovni promet, ne glede na to, v katerih in kakšnih mlinih se vrši ta miletev.

Bivša Sakserjeva banka v Newyor-ku. Upravitelj bivše Frank Sakserjeve banke je nedavno objavil javnosti, da bodo dobili vlagatelji v kratkem izplačan tretji obrok svojih vlog. — Po vesteh ameriških listov je skoro z gotovostjo računati, da ne bo noben vlagatelj oškodovan.

Nepismeni Američani. Službeni podatki o Zedinjenih državah pričajo, da je 4.283.753 oseb, ki ne znajo ne čitati in ne pisati.

Uslužbeni davek. Na podlagi čl. 100 pravilnika k zakonu o neposrednih davkih se zaradi uredbe ministrstva financ, oddelek davkov z dne 14. januarja 1933 št. 3981-III., pozivajo vsi delodajalci, ki so dolžni plačevati uslužbeni davek v znakah, da predložijo davčni upravi za mesto Ljubljana te knjižice v kontrolo najdelj do konca februarja t. l. Delodajalci, ki tega ne bi storili, bodo nato osebno pozvani, da v roku 8 dni to store. Če tudi v tem roku ne bi predložili davčni upravi knjižic, bo davčna uprava sama odmerila davek.

40urni delavnik izjalovljen. Ker se je ženevska konferenca o tem vprašanju z 31 glasovi proti 20 glasovom izrekla proti njegovi uvedbi in se je 17 delegatov glasovanja vzdržalo, je padla vsaka nada na uveljavljenje 40urnega delovnika v vodo.

Rubežen nad parniki. Na zahtevo okrožnega urada za zavarovanje delavcev sta bila zaplenjena v Šibeniku parnika Jug. Lloyd »Jugoslavija« in »Epidauro«. Jug. Lloyd dolguje uradu milijona lir zavarovalnih premikov.

O pogojih pri državnih dobavah. Ker so razne državne in samoupravne ustanove pri razpisu javnih dobav pogosto zahtevale kot pogoj, da bo dobavljeno blago samo od gotove trdke ali z gotovim žigom ali čisto določene kakovosti, je sedaj finančni minister na zahtevo nekaterih industrijalcev, odredil, da se v bodoče takšni pogoji ne smejo postaviti. Naredba je bila že razposlana vsem državnim uradom in ustanovam.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Konjic se bo vršila po ofertni licitaciji dne 3. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

† Jeriha Mihael

Kakor je »Obrotni Vestnik« v zadnji številki na kratko zabeležil, je umrl dne 30. decembra pr. l. v najlepši življenjski dobi v Gorenji vasi pri Ribnici g. Jeriha Mihael, krojaški mojster in podnačelnik združenja krojačev in krojačič za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče. Pokojni je bil rojen dne 24. oktobra 1893 v Mašem Trebeljevem pri Litiji in se je l. 1922 naselil v Gorenji vasi pri Ribnici, kjer je pričel izvrševati krojaški obrt in ga opravljal do svoje smrti. Z vztrajnim delom in pridnostjo si je ustvaril lepo delavnico in je obrt vpeljal tako, da mu je bil obstoj v lepo uspevajoči obrti zasiguran. Toda sredi plodonosnega dela in vsakdanje borbe za preskrbo šestih otro-

čičev ga je iztrgala družini neizprosna usoda. Pokojni tovariš je sodeloval pri združenju krojačev in krojačič od leta 1923 pa do svoje smrti. V času, ko se je naselil v Gorenji vasi, je obstojala v Ribnici še krojaška zveza. Kot zaveden obrtnik je takoj stopil kot član v to zvezo, v kateri je zavzemal tudi mesto odbornika. Ko pa se je l. 1923. ta zveza preobrazila v krojaško združenje, je bil takoj izvoljen za člana načelstva. Zvesto in marljivo je sodeloval pri tej organizaciji do l. 1928 kot odbornik, potem pa kot podnačelnik združenja. Svojo nalogo je vršil vedno točno, nepristransko in samo v dobrobit obrtniškega stanu. Kako pa je bil tudi priljubljen v obrtniških krogih, je zadostno izpričal njegov pogreb na dan Novega leta.

Dragi tovariši! Zapustil si nas in le težko Te bomo pogrešali. V vodstvu naše organizacije je nastala vrzel, ki jo bomo težko izpopolnili. S hvaležnostjo v srcih se Te bomo spominjali kot dragocenega tovariša in spomin na Te nas bo vodil po začrtani poti v duhu po Tebi započetega dela.

Bodi Ti lahko zemljica, naša kolegijska tolažilo pa Tvojim preostalim v iskreno tolažilo!

Udruženje krojačev in krojačič za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče.

Iz organizacij

Zahvala. G. Ludovik Černe mlj. zlatar in trgovec v Ljubljani je daroval povodom 50letnice 300 Din v združni podporni fond za onemogle in delne-zmožne člane. Za ta velikiodušni dar izreka podpisano združenje agilnemu g. podpredsedniku svojo najlepšo in najlepšo zahvalo. — Združenje urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani.

Združenje obrtnikov stavbnih strok v Kamniku vabi članstvo na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 29. t. m. ob pol 9. dop. v restavraciji Grajski dvor v Kamniku s sledečim dnevnim redom: 1. nagovor in poročilo načelstva o odobrenih pravilih, 2. morebitna dopolnitev ali izprememba pravil, 3. obračun in poročilo dosedanjih preglednikov računov, 4. volitev novega odbora, 5. proračun za leto 1933, in 6. raznoterosti. Udeležba za vse člane obvezna. Načelnik Homar Tomo.

Redna skupščina Strokovne zadruge tesarskih in studenčarskih mojstrov v Ljutomeru sklicuje v nedeljo 5. februarja t. l. ob 10. dopoldne v gostilno Lesnik v Ljutomeru redno skupščino. Dnevni red skupščine obsega: 1. poročilo načelnika, 2. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora, 3. volitev nove uprave, nadzorstva, častnega odbora, predsednika razsodišča, sestava seznama izpitne komisije, 4. sklepanje o proračunu za leto 1933., 5. rešitev 5 vlog za popustitev globe, 6. razgovor zaradi skupnega naročila latinskih tablic za pod (Schiffboden), 7. slučajnosti. Kdor neopravičen izostane, zapade kazni 100 Din; odsotnost pa opravičuje le bolezen. — Načelnik L. Petschar.

Obvestilo. Udruženje krojačev in krojačič za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče naznanja članom iz sodnega okraja Ribnica, da po smrti podnačelnika udruženja Jeriha Mihaela, vodi posle podnačelnika najstarejši član načelstva in častni član tov. **Mate Jakob**, krojač v Goričevski št. 64 pri Ribnici. Člani in članice iz sodnega okraja Ribnica naj se v zadevi prijavijo vajecev in vajenik, pomočnikov in pomočnic (mišljene so prijave in odjave) ter v vseh obrtnih zadevah obračajo na tovariša **Mate Jakoba**, krojača in častnega člana udruženja v Goriči vasi pri Ribnici — Predsednik udruženja Lenarčič.

Redni občni zbor »Obrtniške samopomoči«

se bo vršil v nedeljo, dne 12. februarja 1933 ob 9. dopoldne v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova ulica šte. 10 (pritličje, desno) s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo blaginje in revizorjev.
4. Sprememba in potrditev pravil.
5. Nadomestna volitev za dva namestnika odbornikov.
6. Raznoterosti in predlogi.

Če bi občni zbor, ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje na istem prostoru, ne oziraje se na število članov.

Odbor.

Dobave in licitacije

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave 20 plošč železne pločevine. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 31. januarja t. l. ponudbe glede dobave jadrenine, platna, sukna, afriške trave, filca, motvoza litd. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. februarja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg karbida in 200 kub. m hrastovega lesa; do 2. februarja t. l. pa glede dobave 3 vagonov lubja.

Vršile se bodo tele ofertne licitacije: Dne 7. februarja t. l. pri ekonomskem oddelku Uprave državnih monopolov v Beogradu glede dobave 81.600 kg moke, 1500 kg masati, 1500 kg kave, 300 kg masla, 1000 kg mila, 30 ducatov toaletnega mila, 150 kg sveč, 10 kg popra in 10 kg paprike. — Dne 10. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave elementov za telefone.

Važnejše določbe zakona o obrtih

(z dne 5. novembra 1931. leta)

za

službodavce in službojemnike

Priredil po hrvatskem priročniku prof. Stj. A. Marčića

Vladimir Pfeifer.

naročite pri svoji zadrugi za ceno Din 15.— za izvod. Na 100 straneh brošure so vse važnejše določbe obrtnega zakona zbrane v najpreglednejši obliki, pridejana so pravila združb in dozdaj izšli pravilniki in uredbe.

Vsakemu obrtniku in izpitnemu kandidatu nujno potreben priročnik.

Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. januarja t. l. ponudbe glede dobave zatičakov, vijakov, železa, podložnic, žice, pločevine in žičnih vrvi. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 2. februarja t. l. ponudbe glede dobave ventilatorja; do 3. februarja t. l. glede dobave 10.000 kg sode; do 7. februarja t. l. glede dobave ca 700 metrov kabla; do 8. februarja t. l. glede dobave železa, pločevine in cevi; do 9. februarja t. l. glede dobave spiralnih svetrov; do 13. februarja t. l. pa glede dobave ščetk.

Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe za dobavo 1000 komadov kremenjakov za bencinske varnostne svetilke, 12 m medenine v palicah, 3 manesmanovih cevi, raznega orodja, 16 m gumijevih spiralnih cevi, 600 pol smir-kovega platna, 100 komadov žaglic za kožino, 20 kg bele krede, 8000 kg ovsa za konje in 100 kg žveplene kisline.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave 4 komadov sit za premog, 30 komadov jamskih strgač, 400 kub. m jamskega melkega lesa in 200 kub. m hrastovega jamskega lesa. Direkcija državne železarne Vares-Majdan sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave filtrov; do 8. februarja t. l. pa glede dobave 10.000 kg železa. Direkcija državnega rudnika Kalkan sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave mizarskega materiala, raznega pisarniškega materiala, 50 kub. m bukovih hlodov, sedlar-skega materiala, 3000 kg bencina ter glede dobave zidarskega orodja. — Direkcija državnega rudnika Ugljenik sprejema do 9. februarja t. l. ponudbe glede dobave jeklenega motvoza. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 13. februarja t. l. ponudbe glede dobave jeklenih osov, naprave za ležaje, 1000 kg olja za mazanje in 5000 kg mineralnega strojnega olja. — Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave 450 kub. m lomljenega kamena; do 4. februarja t. l. pa glede dobave 840 kub. m gramoza. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave žice in šarnirjev; do 12. februarja t. l. pa glede dobave delov za Dieslov motor. — Dne 10. februarja t. l. se bo vršila pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija glede dobave 10 tisoč kg aluminija; dne 27. februarja t. l. glede dobave 300.000 kg amonijevega solitra in 30.000 kg preje od jute; dne 28. februarja t. l. pa glede dobave 1200 kub. m jelovega lesa. — Dne 7. februarja t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 2500 ton domačega premoga. — Dne 10. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi 2. velokipedskega bataljona v Nišu licitacija za dobavo zunanjih in notranjih gum za dvokolesa. — Dne 11. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave 20.000 kub. m drv.

Obrtniki!

Večletno
tovarniško jamstvo

Važno za Vas je, da veste, da so

DÜRKOPP šivalni stroji

kakor: FLAŠTEP, CILINDER, LEVOROČNI i. t. d., svetovno priznani najboljši
Zato si pred nakupom oglejte mojo tovarniško zalogo

Ludv. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6